

RAPPORT 2016

Richard Ford ^(US)

Linn Ullmann

Rebecca Dinerstein ^(US)

Morten Strøksnes

Sofi Oksanen ^(FI)

Jonas Hassen Khemiri ^(SE)

Beate Grimsrud

Maja Lunde

Kjell Askildsen

Lisa Aisato

Lars Saabye Christensen

Ariana Reines ^(US)

Carsten Jensen ^(DK)

Laila Bokhari

www.litteraturfestival.no

NORSK SIGRID UNDSET-DAGENE LILLEHAMMER

LITTERATURFESTIVAL

24. – 29. MAI 2016

INNHold

1 - INNLEDNING	3
2 - PROGRAM	4
2.1 Det generelle festivalprogrammet	4
2.2 Pegasus – for barn og unge	11
2.3 Barne- og ungdomslitteratur for et voksent publikum	15
2.4 Boklek	15
2.5 Helårsdrift på Litteraturhus Lillehammer	15
3 FESTIVALEN I TALL	16
4 MARKEDSFØRING OG INFORMASJON	19
5 ØKONOMI	21
6 SAMARBEIDSPARTNERE	22
6.1 Nettverkssamarbeid	22
6.2 Samarbeidspartenere og støttespillere	22
6.3 Kjøpte tjenester	23
7 ORGANISASJONEN	23
7.1 Frivillige	24
8 - OPPSUMMERING OG UTFORDRINGER	25
9 - FORFATTERE 2016	26

Festivalteltet og stemningen på torget. Foto: Caroline Strømhylden.

1 - INNLEDNING

Norsk Litteraturfestival

Sigrid Undset-dagene

Lillehammer 24. mai til 29. mai 2016

Årets festival, som var den 22. i rekka, hadde fokus på amerikansk litteratur, flukt og film. Festivalen hadde 213 arrangementer, med program som omfattet de fleste litterære sjangre og rettet seg mot alle aldersgrupper og ulike interesser. Med 176 forfattere, alt i alt ca 350 medvirkende og 25 606 besøkende satte festivalen sitt preg på Lillehammer de seks dagene den pågikk.

Festivalens ambisjon er hele tiden å utvikle programmet, introdusere publikum for nye forfatterskap og bidra til å øke litteraturinteressen gjennom å nå nye publikumsgrupper og fungere som en møteplass for litteratur. Norsk Litteraturfestival er Nordens største ikke-kommersielle litteraturfestival og størrelsen er også en viktig del av særpreget fordi tilstedeværelsen av så mange forfattere, bransjefolk og lesere på samme tid samtidig gjør festivalen til en av Nordens viktigste litterære møteplasser.

Vi er stolte av festivalens omfattende satsning på barn og unge, Pegasus. Gjennom året blir det arrangert kurs og verksteder, konkurranser, aktiviteter, forfattermøter og forestillinger for barn og unge fra barnehagealder til og med videregående skole. For tredje år inviterte vi til Boklek, som er et tilbud for alle 6-åringene i Oppland fylke.

Kritikere, debutanter, oversettere, bibliotekarer og andre litteraturfestivalarrangører er blant gruppene som møtes på Lillehammer til seminarer, møter og festival. Hvert år inviterer NORLA internasjonale oversettere og i samarbeid med Forleggerforeningen inviterer de også et knippe internasjonale forleggere til å komme til festivalen for å presenteres for norsk litteratur.

Hele Lillehammer tas i bruk og festivalen har et godt samarbeid med andre aktører i regionen som også bidrar betydelig. På Nansenskolen arrangeres en rekke seminarer for forfattere og skrivende, på Høgskolen i Lillehammer blir tradisjonen med Bjørnson-forelesningen holdt i hevd. Dikterhjemmene inviterer festivalpublikummet på omvisninger i tilknytning til festivalens arrangementer.

Takk for i år og velkommen tilbake 30. mai til 4. juni 2017!

Hilsen festivaladministrasjonen

2 - PROGRAM

Blant årets hovednavn var Richard Ford (USA), David Mitchell (Storbritannia), Sofi Oksanen (Finland), Antoine Compagnon (Frankrike), Yu Hua (Kina), CA Conrad (USA), Jonas Hassen Khemiri (Sverige), samt de norske forfatterne Linn Ullmann, Lisa Aisato, Kjell Askildsen, Liv Køltzow, Morten Strøksnes og Johan Harstad.

2.1 DET GENERELLE FESTIVALPROGRAMMET

Åpningen

Lillehammers fribyforfatter, den iranske poeten Nama Jafari, den afghanske flyktningen Zaki Amini, den pakistanske skoleeleven Sania Bibi, forsker og forfatter Laila Bokhari, Maja S.K. Ratkje med musikere og Stian Carstensen med musikere bidro til en forestilling som gikk inn i dagsaktuelle problemstillinger som flyktningkrisen og viktigheten av utdanning. Det ble en festivalåpning med mange sterke historier, et stort alvor og med en kraftfull avslutning med dans og musikk.

Dobloug-prisen ble delt ut til Per Petterson og Inghild Johansen.

Dansere fra Lillehammer og Gjøvik dansesenter i full dans sammen med Sania Bibi, en elev fra Bokhariskolen i Pakistan, som også bidro med en sterk tekst om fremtiden. Foto: Øystein Nordås.

Fokus på amerikansk litteratur

Amerikansk litteratur og kultur er svært viktig for nordmenn, men de fleste av dem som leser amerikansk litteratur forholder seg bare til toppen av det litterære isfjellet. Norsk Litteraturfestival ønsket å dykke inn i det amerikanske for å løfte fram noen sterke, men, i norsk sammenheng, relativt ukjente forfattere.

Tre unge poeter har markert seg kraftig i den amerikanske litteratur- og kunstverdenen; Ariana Reines, CA Conrad og Julian Brolaski. Gjennom samtaler med sine norske oversettere, opplesninger og lignende er en positiv interesse vekket blant norske lesere.

Tre yngre prosaister, som også gjorde inntrykk, var Frank Bill, Alexandra Kleeman og Rebecca Dinerstein. Rebecca

sjarmerte et norsk publikum, både gjennom sin litteratur og sin interesse for norsk språk og kultur. Dessverre måtte den amerikanske journalisten og forfatteren Michael Weiss melde avbud dagen før avreise.

Flukt

Amnesty arrangerte debatten På flukt i Lillehammer Kunstmuseum. Foto: Bente Fagerlund.

Dobbelt så mange mennesker er på flukt i verden i dag sammenlignet med for 20 år siden. Det siste året har Europa stått oppe i en flyktningkrise vi ikke har sett maken til siden 2. verdenskrig. Dette er bakgrunnen for at Norsk Litteraturfestival valgte å sette «flukt» på agendaen under vårens festival med et omfattende program bestående av foredrag, paneldiskusjoner, fribyforfatterseminar, skrivekonkurranse, opplesninger, dialogseminar mm.

Asylmarsjen 2016 gikk i fotsporene til Asylmarsjen 2007, da 43 afghanske asylsøkere gikk pilgrimsleden fra Trondheim til Oslo for å bli hørt og sette fokus på sin sak. I motsetning til i 2007 hvor ferden gikk til fots, varte en måned og handlet om den konkrete situasjonen deltakerne stod oppe i, var hensikten denne gangen å besøke noen av de samme stedene med folkemøter som satte fokus på livet på flukt, asylsøkernes stilling i Norge og asylsøkernes plass i litteraturen. I tillegg til arrangementene i Trondheim, Dovre og Otta folkebibliotek, inkluderte Asylmarsjen 2016 også uformelle møter på asylmottak på veien før det endte opp med en panelsamtale på Nansenskolen, som også var et av stoppestedene for den opprinnelige asylmarsjen.

UPOLERT – Afghanske drømmer

Forestillingen hvor unge norskafgghanere forteller historier fra eget liv hadde premiere på Lillehammer under litteraturfestivalen. Det var en sterk forestilling om barndom i Afghanistan, farefulle reiser, et fremmed land og usikkerhet, men aller mest om drømmen om en bedre fremtid.

I samarbeid med Fortellerfestivalen, Afghanistankomiteen i Norge og Nansen Fredsenter.

Oppland fylkesbibliotek arrangerte debatt med tema «Biblioteket som integreringsarena», Amnesty Norge stod bak debatten «På flukt» og Dagbladet stod for en debatt under tittelen «Hva er en flyktning?»

Lillehammer er en av Norges 14 fribyer for forfulgte forfattere. Hvert år arrangeres et fribyforfatterseminar på Lillehammer under festivalen og det er også en ambisjon at utvalgte fribyforfattere skal delta i åpne festivalarrangementer og møte sitt publikum. Seminar og arrangement foregår i samarbeid med ICORN, Norsk PEN, Lillehammer kommune og Nansenskolen.

Flyktninger på festival

Fluktprosjektet hadde ikke bare som mål å diskutere temaer knyttet til flytnings situasjonen, men også at flyktninger selv skulle delta på scenene og inngå blant publikum. Som det fremgår av programmet som er skissert over deltok mange av fribyforfatterne i arrangementer under festivalen. Og i panelene under Asylmarsjen og debattene på Lillehammer inngikk flyktninger i panelet.

Festivalen har et samarbeid med Lillehammer læringssenter og med Busmoen bofellesskap hvor festivalen tilbød gratis billetter til elever/beboere på festivalbesøk. Til sammen deltok 132 fra læringssenteret og 15 fra Busmoens bofellesskap på festivalens arrangementer.

Programmet som sorterer under Flukt er støttet av Kavlifondet, Fritt Ord og Eckbos Legater.

Film

I år valgte Norsk Litteraturfestival å sette fokus på film. Bakgrunnen er først og fremst at vi ser en del likheter mellom å fortelle på film og å fortelle i bok, at flere kunstnere jobber innen begge medier og at det er et betydelig filmmiljø på Lillehammer som vi ønsket å samarbeide med. Årets filmfokus er støttet med utviklingsmidler fra Regionrådet og intensjonen er at litteraturfestivalen skal videreutvikle og innlemme et faglig forankret filmprogram som en del av festivalen.

Flere av arrangementene fokuserte på tv-serier og kvalitetshevingen vi har sett på feltet i lengre tid i Norden og hvor også Norge har kommet stekt på banen de siste årene. Seriesuksessene Broen, Unge lovende og Skam var alle gjenstand for samtaler og diskusjon. Vi samarbeidet med Filmskolen om å koble regissørene Rumle Hammerich og Joshua Oppenheimer opp mot programmet og med Lillehammer Foundation for the Arts (LFA) som gjennomførte et seminar for unge serieskapere som endte opp med en pitchekonkurransen hvor vinneren fikk stipend til arbeidet med å utvikle konseptet. Dramatikerforbundet bidro med en panelsamtale om serieskapere.

To av arrangementene tok utgangspunkt i dokumentarer; Den glemte krigsforbrytelsen, hvor vi hadde regissør Joshua Oppenheimer med på videokonferanse, og The Book of Conrad hvor den amerikanske poeten, CA Conrad, deltok i en innledende samtale om filmen, som handler om lynsjingen av ekskjæresten hans.

Filmarrangementene var godt besøkt og bidro til å trekke et annet publikum til festivalen (blant annet deltok filmskolens studenter på et par av arrangementene).

Nordisk møteplass

Mange forfattere etterlyser bedre tid til å snakke med forfatterkollegaer, diskutere på tvers av landegrensene og muligheten for å danne nettverk når de er på festival, i tillegg til at de selv sagt ønsker å møte sitt publikum og gi av seg selv på scenen. Med Nordisk seminar har Norsk Litteraturfestival skapt en slik møteplass.

For tredje år på rad inviterte vi forfattere fra Norge, Sverige, Danmark og Island til et lukket todagers seminar etterfulgt av deltagelse på arrangementer under festivalen. Årets deltakere:

Jesper Brygger (Danmark)
Caspar Eric (Danmark)
Niviaq Korneliussen (Grønland)
Steinar Bragi (Island)
Karolina Ramqvist (Sverige)
Dan Andersen (Norge)
Inger Bråtveit (Norge)
Seminarleder: Birger Emanuelsen (Norge)

Tilbakemeldingene fra deltakerne har vært svært positive. Forfatterne setter pris på muligheten til å delta i et faglig forum, få nye bekjenskaper og å «få» (og ikke bare «gi») når de deltar på festival.

Sakprosa og debatt

Debatter, foredrag og ulike former for møter med sakprosaforfattere utgjorde om lag to femtedeler av festivalprogrammet.

Sakprosa og skjønnlitteratur stod side om side i årets åpningsforestilling, og det var også flere temabaserte samtaler hvor sakprosaforfattere møtte skjønnlitterære forfattere. For eksempel møttes Morten Strøksnes og Tor Even Svanes til en samtale om havet, mens Tore Stavlund og Rebecca Dinerstein snakket om melk og brunost, litteratur og kulturhistorie.

IS-foredraget til den amerikanske forfatteren og journalisten Michael Weiss måtte dessverre utgå da Weiss meldte avbud tett oppunder festival. Panelsamtalen han skulle deltatt i ble gjennomført uten ham og ble en interessant samtale mellom den anerkjente norske terrorforskeren og forfatteren Petter Nesser og forfatter og filosof Joakim Hammerlin. Hammerlin ledet også et panel som diskuterte radikaliserings i Norge og hva vi kan gjøre for å forhindre det. Panelet bestod av Laila Bokhari, Lars Akerhaug, Petter Nesser og Yousef Assidiq.

En populær programpost som sorterte under årets USA-fokus var Frank Rossaviks og Hans Olav Lahlums diskusjon om den amerikanske valgkampen.

NFF arrangerte et sakprosaseminar hvor Arnhild Skre, Maria Reinertsen, Marit Eikemo, Geir Gulliksen, Morten Strøksnes og de prisvinnende, nederlandske forfatterne Jan Paul Schutten og Floor Rieder deltok.

Oversettertimen bidro til kvalifiserte foredrag om arbeidet og avveiningene rundt oversettelse av ulike litterære verker. Blant annet samtalte Stian Omland med David Mitchell om å oversette hans roman *The Cloud Atlas* til norsk og Ingrid Haug med Rebecca Dinerstein om å bli oversatt til norsk.

Gjennom to dager kunne kritikere og andre interesserte delta på seminar som rettet søkelys på kritikkens historie og andre relevante temaer i regi av Norsk Kritikerlag.

Publikum strømmet til biblioteket da Hans Olav Lahlum og Frank Rossavik skulle snakke om det amerikanske valget.
Foto: Caroline Strømhylden.

Premierer og nye produksjoner under Norsk Litteraturfestival 2016

- Tre kvinner. Jenny – Sigrid – Kristin

En teaterproduksjon basert på tekster av Sigrid Undset ved Helena Klarén, Eline Holbø Wendelboe og Gro Ann Uthaug. Produsert av Tema Teater med bidrag fra blant annet Bjerkebæk og Norsk Litteraturfestival.

- Festaften

De fire siste årene har festivalen invitert til «Litterær festaften» i Maihaugsalen. Med noen av de viktigste forfatterne og dyktige musikere i aksjon har festaften utviklet seg til å bli et høydepunkt, som en stor forsamling, fra det lokale publikummet til kritikere, forleggere og en stor andel av forfatterne som gjester festivalen, oppsøker. I år ble kvelden innledet med at de unge amerikanske forfatterne Ariana Reines, CA Conrad og Alexandra Kleeman ble presentert. Rebecca Dinerstein var konferansier for forestillingen og sjarmerte salen samtidig som hun overbeviste tilhørerne om at de nå fikk innblikk i noe av det mest spennende som skjer i den unge, amerikanske litteraturen. Etter pause samtalte den britiske forfatteren og kritiker John Freeman med de litterære stjernene Richard Ford og Linn Ullmann. Musikken var det den amerikanske poeten, som også er countryartist, Julian Brolaski som stod for, sammen med Gjøvik-bandet Rio Bravo.

- Hovedforedraget ved David Mitchell. Festivalen har inngått et samarbeid med kunstprosjektet Fremtidsbiblioteket om at vi hvert år i hundre år i fellesskap skal invitere neste forfatter ut til Norge og til festivalen. Atwood var den første i fjor og i år fulgte den britiske forfatteren David Mitchell. På Lillehammer fikk han i oppdrag å holde årets hovedforedrag, som ble et foredrag om lesing, fortellerkraft og spøkelser.

- «The Women's war», Bjørnsonforelesningen ved Sofi Oksanen. Les eller se opptak av hele foredraget her: http://www.hil.no/hjem/nyheter/nyheter_2016/sofi_oksenen_bjoernsonsforeleser_i_2016

- «Sigrid Undset og skatten på Kalveskinnet», Undset-foredraget ved Nan Bentzen Skille. Foredraget blir å lese i høstnummeret av Undset-selskapets tidsskrift Gymnadenia.

- «Om det tåpelige i livet og litteraturen», Vesaasforedraget ved Kenneth Moe. Hvert år inviterer festivalen vinneren av Tarjei Vesaas' debutantpris til å holde et nyskrevet foredrag om skriving og tanker omkring litteratur. Årets vinner, Kenneth Moe, benyttet anledningen til å snakke om klassereise, og om nødvendigheten av å skrive om de tingene man helst vil bort fra. En forkortet utgave av foredraget ble trykket i Dagbladet.

- «Forbudt kjærlighet hos Undset og Shakespeare». Inger Merethe Hobbestad er aktuell med bok om William Shakespeare. Underveis i arbeidet har hun blant annet blitt klart over hvor viktig inspirasjonskilde Shakespeares forfatterskap var for Sigrid Undset. Vi bestilte et foredrag som gikk inn på forbindelseslinjer mellom forfatterskapene.

- En poesivandring i sakte bilder

En mulighet for å oppleve fotoutstillingen Sakte bilder gjennom et utvalg av festivalens poeter. Skuespiller Eline Holbø Wendelboe framførte tekster av poetene. Utvalg med Mathias R. Samuelsen og Janeke Meyer Utne. Vandringen ble gjennomført fire ganger i løpet av festivalen.

- Et mangfold av forfulgte stemmer

I denne forestillingen deltok 13 fribyforfattere med opplesning, musikk, tegning og presentasjon av egen skriving. Medvirkende: Ahmedur Rashid Chowdury «Tutul» (Bangladesh), Mohammad Habeeb (Syria), Elahe Rahronya (Iran), Nawzat Shamdin (Irak), Sanaa A. (Syria), Mohammad Rahbar (Iran), Haile Bizen Abrha (Eritrea), Manal Al-Sheikh (Irak), Idrak Abbasov (Aserbajdsjan), Prudence Uriri (Zimbabwe), Abazar Hamid (Sudan), Arifur Rahman (Bangladesh), Fadi Abou Hassan. I tillegg bidro Erling Kittelsen, Tom Lotherington, Tove Bakke, Linda Kjosaas og Johanne Fronth-Nygren med norske oversettelser.

- Brødet & eselet

Gunnar Værness og Henrik Skotte stod bak den improvisasjonsbaserte konserten Brødet & eselet i teltet onsdag kveld. Konserten samlet fullt hus og et publikum som bestod av både unge og eldre, forfattere, frivillige, bransjefolk og alminnelige lesere.

- Ferdignakka Live

Festivalen engasjerte Ferdignakka til å produsere en Live-versjon med forfatterne Liv Køltzow, Hanna Dahl, Christelle Ravneberget, Rebecca Dinerstein og Vigdis Hjorth. Lydteppe ved Bendik Hovik Kjeldsberg, Nils Martin Larsen, Emile The Duke og Broen.

- Poesislam

I år ble poesislammen på Lillehammer løftet til et nordisk nivå og det ble en strålende kveld med bidrag fra prisvinnende slammere som Solja Krapu (Finland), Peter Dyrborg (Danmark), Olivia Bergdahl (Sverige), samt Taro Vestøl Cooper og Fredrik Høyer fra Norge. Produsert av Foreningen !Les.

- Min kamp på 60 minutter

Festivalen engasjerte Liv Gulbrandsen til å gjenfortelle alle de seks bindene av Karl Ove Knausgårds Min kamp på til sammen 60 minutter. Det ble en underholdende gjennomgang hvor minneverdige scener ble trukket fram, men hvor det også ble stilt spørsmålsteget ved bruken av levende modeller i bøkene hvor Gulbrandsen avsluttet med noen etiske innvendinger til prosjektet.

- Hundre og ett dikt

Lars Saabye Christensen leste et utvalg egne dikt akkompagnert av Eyolf Dale på flygel og Mathias Eick på trompet. Besetningen har gjort et par konserter sammen tidligere, men utvalget i denne drøyt timeslange konserten var nytt og musikken er basert på improvisasjon og vil alltid være unik.

Tre kvinner på Bjerkebæk, Kristin, Jenny og Sigrid, som skåler for Undsets forfatterskap. Foto: Øystein Nordås.

Rebecca Dinerstein var både konferansier under Litterær festaften, hun var en av dem som optrådte under Ferdigsnakka LIVE og hun ledet vandringen i den litterære kanon med amerikanske briller. Foto: Caroline Strømhylden.

- Norsk litterær kanon med amerikanske briller

Rebecca Dinerstein kom til Lillehammer en uke før festivalen, som et ledd i samarbeidet vi hadde med Lillehammer museum. Hun hadde et skriveopphold på Bjerkebæk og forberedte blant annet en vandring basert på sitatsteinene i byen. Oppdraget løste hun ved å relatere sitater fra Vaaluspå, Jon Fosse, Asbjørnsen og Moe, Olav H. Hauge og Obstfelder, til sine egne tema og beskrivelser av norsk natur og norsk språk.

25 personer deltok på vandringen som begynte ved Lillehammer bibliotek og endte ved inngangen til Søndre Park, via gågata. Dinerstein leste og forklarte fra den norske oversettelsen av *The Sunlit night*, noe som ga vandringen en fin kobling til festivalen generelt, og som gjorde det til et interessant alternativ til sitatsteinvandringen skuespiller Morten Jostad har utviklet for festivalen.

- Den glemte mann i Lillehammer

Urframføring av tekster om oppdageren og Lillehamringen Carl Lumholtz ved brukere og arbeidstakere ved Jobben Lillehammer, Havang Brukerstyrt Senter Lillehammer og Villa Utsikten. Medvirkende: Berit Kettler, Petter Grønlien, Hilde Langseth, Tanja Helen Aasvik Nyland, Sigurd Gudmund Svelle, Jan-Henrik Wik og Janne Aasebø Johnsen.

Forfatterforelesningene på Nansenskolen:

- «Man kan ikke. Og man skriver» ved Linn Ullmann
- «Mellom diktene» ved Endre Ruset
- «Mellom sjangrene» ved Tom Lotherington

- Dessuten «Barnebokbad», «4 forfattere og 1 band», «U-showet» og «Hvem er det som tramper på min bro?» som er omtalt under del 2.2, Pegasus.

Et bredt utvalg norske forfattere

Norsk Litteraturfestival er en viktig møteplass for publikum som ønsker å oppleve hva som rører seg i norsk samtidslitteratur. I år fikk man muligheten til å oppleve vel 100 norske forfattere på scenen, blant andre Merethe Lindstrøm, Gunnar Wærness, Laila Bokhari, Beate Grimrud, Kjell Askildsen, Heidi Sævareid, Anna Kleiva, Tom Egeland, Sigbjørn Mostue, Amal Aden, Maja Lunde, Hanna Dahl, Gine Cornelia Pedersen og Tor Even Svanes. Alle skjønnlitterære fjorårsdebutanter ble invitert til seminar under festivalen, og en del av debutantene deltok også i ulike scenearrangementer.

Årets program var preget av aktualitet, bredde og kvalitet og ble svært positivt mottatt, både fra publikum, forfattere og presse.

Følgende seminarer inngikk i festivalen:

- Nordisk seminar, for inviterte forfattere.
- Debutantseminar, for forfattere som debuterte skjønnlitterært i 2015.
- Litteraturformidling i skolen, for lærere og bibliotekarer.
- Bibliotekseminar, for bibliotekarer og andre bibliotekansatte, i regi av Oppland Fylkesbibliotek og Nasjonalbiblioteket.
- Internasjonalt forleggerseminar, for inviterte forleggere, i regi av Den Norske Forleggerforeningen og NORLA.
- Kritikerseminaret, for kritikere og andre interesserte, i regi av Norsk Kritikerlag. Årets tema var «Kritikkens historier. Ideologi, litteratursyn, normer».
- Forfatterseminaret, et tilbud til skjønnlitterære forfattere, i regi av Nansenskolen i samarbeid med Norsk Forfattersentrum.
- Fribyforfatterseminaret, for norske fribyforfattere og fribykoordinatorer, i regi av Lillehammer kommune og Norsk PEN.
- Helgekurs i kreativ skriving, åpent for påmelding, i regi av Nansenskolen.

Prisutdelinger under Norsk Litteraturfestival:

- Doblougprisen til Inghill Johansen og Per Petterson
- UPrisen til Jan Tore Noreng
- Skolebibliotekarforeningens pris til Anna Fiske
- Det skjønnlitterære oversetterfonds pris ble delt ut til Tom Lothrington
- Bokhandelens forfatterstipend gikk til Kjersti Rorgemoen, Casper André Lugg og Eline Lund Fjæren

Utstillinger under Norsk Litteraturfestival:

- Festivalutstilling med Ester Maria Bjørneboe, Galleri Zink.
- Fugl, fisk og alt imellom, festivalutstilling med Lisa Aisato, Galleri Zink.
- Sakte bilder. Norsk samtidsfoto, Lillehammer Kunstmuseum.
- Et liv i tekstil. Utstilling ved elever ved Lillehammer videregående skole, design og håndverk, inspirert av Sigrid Undsets liv, bøker og hjem, Bjerkebæk.
- Hallvard Blekastad – med Norig i Paris, Aulestad.
- Å tegne med vann, marmorert papir ved Apen Apen, Cafe Stift.

2.2 PEGASUS – FOR BARN OG UNGE

Pegasus er Norsk Litteraturfestivals program for barn og unge. Pegasusprogrammet omfatter kurs og verksteder i forkant av festivalen, konkurranser, forestillinger, samt et bredt festivalprogram for barnehager, skoler og barnefamilier. I 2016 besto Pegasus av femti arrangementer under festival, og programmets hovedfokus har vært å skape gode møter mellom dyktige formidlere og engasjerte barn og unge.

Kurs, verksteder og skrivekonkurranser

I løpet av vinteren ble det arrangert to kurs i regi av Pegasus. Begge kursene var svært populære og ble fulltegnet. I januar holdt Nina Aalstad bloggverksted for elever på ungdomstrinnet. Elever fra to ulike skoler deltok og lærte om hvordan en kan skrive for bloggformatet. I februar holdt Anna Fiske kurset «Lær å lage illustrasjoner for bokcover» med elever fra 7. trinn. Elever fra tre ulike skoler deltok og arbeidet med Fiske gjennom én skoledag. Illustrasjonene elevene laget ble senere stilt ut på Lillehammer bibliotek.

Tirsdag 24. mai arrangerte festivalen seminar for lærere om tilrettelegging av litteratur i skolen. Vi hadde innlegg fra ulike aktører innen fagfeltet; Leser søker bok kom med sitt minikurs «Boka er for alle», Johanne Hille-Walle snakket om forlagenes arbeid med lettestlitteratur, og Åshild Kanstad Johnsen fortalte om hvordan hun bruker sin litteratur som formidlingsprosjekt. Seminaret hadde godt oppmøte.

I løpet av våren ble det også arrangert en skrivekonkurranse i regi av Norsk Litteraturfestival, GD og Eidsiva. Oppgaveteksten var knyttet opp mot festivalens flukt-tematikk. Klasser på ungdomstrinnet i Hedmark og Oppland var invitert til å delta, og vi fikk inn 25 bidrag. Vinnerteksten ble publisert i GD i etterkant og det ble også et stort medieoppslag i forbindelse med utdelingen som fant sted på Bjerkebæk i begynnelsen av juni. I tillegg hadde Bokbussen i Oppland en skrivekonkurranse, «Skriv et brev til kongen», der vinneren ble kåret under arrangementet Bokbussbobler under festivalen.

Forfattere

Vi hadde i overkant av 60 forfattere og illustratører i aksjon under Pegasus i år. Fra utlandet kom Floor Rieder (Nederland), Jean Paul Schutten (Nederland), Anna Höglund (Sverige), Per Gustavsson (Sverige), Jessica Schiefauer (Sverige) og Jakob Wegelius (Sverige). Det er i møte med forfatterne barn og ungdom får oppleve litteratur under festivalen, og forfatternes formidlingsevne vektlegges i like stor grad som litteraturens kvalitet ved programmering.

Våre utenlandske forfattere ble godt tatt i mot, både av publikum og presse. Jessica Schiefauer fikk spesielt mye positiv oppmerksomhet og ble blant annet invitert til å delta i NRKs sending av Kulturhuset Live. Schiefauer deltok også i en scenesamtale med Karolina Ramqvist ledet av Vigdis Hjort, i tillegg til hennes programposter for ungdom.

Programmet for skoler og barnehager

Hoveddelen av Pegasus-programmet er et påmeldingsprogram tilrettelagt for skoler og barnehager. Programmet ble sluppet i februar, og responsen var enorm. Over 7000 barn og unge ønsket å delta på festivalen!

Vi har ulike arrangementsformer under Pegasus-programmet. Både teater, show, konserter, scenesamtaler og forfattermøter var representert under årets festival. Pegasus benytter seg av de fleste av festivalens arenaer og vi hadde i 2016 to arrangementer der Maihaugsalen ble fylt til randen. I tillegg ble arenaene på Tyrili, i teltet, på Plan B, på biblioteket og på Galleri Zink benyttet mye. Vi opplevde i år igjen hvor viktig det er å ha gode intervjuere og samtaleledere som kan tilgjengeliggjøre forfatter og litteratur for publikum, så dette kommer vi til å ha et særlig fokus på i arbeidet frem mot neste års festival.

Festivalen var i 2016 med på et pilotprosjekt sammen med Foreningen !les, filosof Pål Brekke Indregard og Lillehammer bibliotek. Tre klasser på 6. trinn ved barneskoler i Oppland arbeidet med litteraturkritikk og spørsmålsstilling med utgangspunkt i filosofiske samtaler knyttet til boken *Discosatan* av Vera Micaelsen. Prosjektet munnet ut i en scenesamtale under festivalen der én representant fra hver av de tre deltakende klassene bokbadet Vera Micaelsen. Samtalen ble filmet av HiL, og filmen kommer til å brukes aktivt i den videre utviklingen av piloten. Prosjektet var svært vellykket både i prosess og sluttresultat og Barnebokbad er noe vi ønsker å gjenta.

Elevene får mest igjen av arrangementsbesøk når de stiller forberedt. Vi oppfordret derfor forfatterne til å sende inn utdrag fra bøkene sine i forkant av festival, som siden ble videreformidlet til de påmeldte klassene. En del forfattere benyttet seg av dette tilbudet og det ble tatt godt i mot av klassene som mottok tekster, illustrasjoner eller problemstillinger.

Vera Micaelsen ble bokbadet av tre elever fra 6. trinn. Programposten har fått mye positiv oppmerksomhet og er et av høydepunktene folk trekker frem i publikumsundersøkelsen. Foto: Egil Sorgendal.

I løpet av høsten utviklet vi også en ressurside med litteraturaktiviteter spesielt tilrettelagt skoler. Flere skoler valgte å arrangere litteraturuke i forkant av eller under festival og vi har fått tilbakemeldinger på at ressursiden ble brukt av mange.

To klasser på mellomtrinnet ble utfordret til å introdusere arrangementer under festivalen. Klassene ble forespurt på grunnlag av hvilke arrangementer de hadde meldt seg på. De fikk utdelt bøkene som skulle introduseres og arbeidet med disse i klassen i forkant av festival. Videre ble introdusører valgt ved loddtrekning blant dem som hadde lyst i de deltagende klassene. Dette var et svært vellykket prøveprosjekt som ga både gode introduksjoner og som fikk klassene til å forberede seg godt til festival. Vi kommer til å videreføre elevintroduksjoner i 2017.

Totalt var det nærmere 25 barnehager og i overkant av 100 skoleklasser som deltok på Pegasus-programmet i 2016.

Program utenfor festivalområdet

Vi valgte i år å kutte skolebesøk i regi av Pegasus. Tilbudet med skolebesøk har tidligere år vært svært tilfeldig fordelt og kun noen få skoler har fått mulighet til å benytte seg av dette. Vi ønsket i stedet å gjøre det vi er best på: styrke programmet på festivalen og ha mulighet til å invitere enda flere barn til å besøke Pegasus under Norsk Litteraturfestival. Avviklingen av skolebesøkene medførte noe negativ oppmerksomhet i GD.

Transport er fremdeles en utfordring for mange av barnehagene og skolene i festivalens nedslagsfelt. Vi har derfor opprettholdt vårt programtilbud utenfor Lillehammer på Gausdal- og Gjøvik bibliotek. Vi har også arbeidet med alternative løsninger for busstransport og har et transporttilbud klart for 2017.

Helgeprogram

Fjorårets satsning på helgeprogrammet for barnefamilier ble i år både videreført og videreutviklet. Lørdag formiddag hadde vi tre arrangementer i Lillehammer sentrum, Peppa på torget i teltet kl. 10, Bukkene Bruse kommer til byen på Gravidahl kl. 11, og Å miste ein ven i teltet kl. 12. Arrangementene var utrolig populære, nesten 300

publikummere møtte opp for å høre formidler Siri Ingul og musiker Henning B. Hanssen fortelle om Peppa Gris! Arrangementet på Gravdahl ble nesten for fullt og det er tydelig at vi med dette programmet klarte å nå ut til en ny målgruppe. Vi vil vurdere om familieprogrammet på festivallørdagen bør utvides ytterligere til neste år.

Søndag var det familiedag på Maihaugen, en tradisjon festivalen har bygget opp de siste fem årene. I år var dagen bygget opp rundt tematikken troll og vi hadde styrket programmet ved å hente inn en del profesjonelle aktører i tillegg til kulturskolene som også tidligere har pleid å delta. Programmet besto blant annet av Lisa Aisato som fortalte om Tambar, Gry Moursund holdt kurs der en kunne lære å tegne troll, Teater Leven bergtok barna med sine Trollgeir og onkel Nut, og Ove Røsbak fortalte fra sin bok *Trollstenen*. Dagen ble avsluttet med familieforestilling der Alexander Rybak og Stig Werner-Moe spilte og fortalte om *Trolle og den magiske fela*. Arrangementet var godt besøkt til tross for dårlige værutsikter.

Samarbeid med andre

Pegasus har et omfattende samarbeid med Foreningen !les om programmet rundt U-prisen, i tillegg til at Foreningen !les arrangerer Barnebokquiz og Poesislam under Banknatta. I år inkluderte samarbeidet også det tidligere nevnte pilotprosjektet Barnebokbad. Både festivalen og !les får mye publisitet rundt utdelingen av U-prisen, som i år ble vunnet av Jan Tore Noreng for *#alfahann*. Prisen ble i år delt ut for 10. gang, og vi arrangerte i denne sammenheng en panelsamtale der det ble diskutert hva prisen har tilført den litterære offentligheten. Fjorårets U-prisvinner, Sigbjørn Mostue, ble tradisjonen tro invitert tilbake til årets festival, og holdt et tankevekkende foredrag under tittelen Ungdomsromanen – en sjanger i krise? Foredraget dannet utgangspunkt for flere avisoppslag, blant annet i Klassekampen.

Norsk Barnebokinstitutt og Pegasus samarbeider hvert år om å løfte frem vinneren av Nordisk Råds litteraturpris for barn og ungdom. I 2015 var vinneren svenske Jakob Wegelius, og han hadde en fin samtale med Torstein Bugge Høverstad. I tillegg hadde han et arrangement for elever på mellomtrinnet.

Trolldagen på Maihaugen, her med lokale troll. Foto: Anne Marit Eide.

NBU arrangerte også i år Barnebokbar under festivalen, et svært populært arrangement der Café Stift ble fylt til randen av barne- og ungdomsbokinteresserte. NBU deler også hvert år ut stipender til noen av sine medlemmer som får mulighet til å reise til festivalen. I tillegg arrangerte de et seminar om Young Adult-litteratur som ble så populært at publikummere måtte avvises i døra.

Vi hadde i år for første gang et samarbeid med Barnetreffet på Lillehammer. Barnetreffet er et lavterskeltilbud for småbarnsforeldre, der en kan treffes med barn på formiddagstid to dager i uka. Festivalen og Barnetreffet samarbeidet om arrangementet «Hvordan lese for de aller minste?» der Anna Fiske snakket om hvordan en kan bruke bøker sammen med barn i alderen 0-3 år, og Hilde Hagerup leste fra sin bok *Barnet mitt*. Arrangementet var godt besøkt av en publikumsgruppe som vanligvis ikke oppsøker festivalen.

Sponsorer og støttespillere

Hovedsponsor for Pegasus er Eidsiva. Eidsiva støtter festivalens arbeid med Boklek, og er medarrangør i skrivekonkurransen for ungdomstrinnet som arrangeres hvert år. I tillegg mottok Pegasusprogrammet i 2016 støtte fra Stiftinga G-Kultur.

2.3 BARNE- OG UNGDOMSLITTERATUR FOR ET VOKSENT PUBLIKUM

Norsk Litteraturfestival har i år hatt en ekstra satsning på å styrke den delen av programmet for vårt voksne publikum som omhandler barne- og ungdomslitteratur. Vi ønsket å samle programpostene innenfor et begrenset tidsrom, slik at de som har spesiell interesse for dette feltet skulle kunne fylle to hele festivaldager med relevant program. Vi valgte også å legge et flertall av programpostene til samme scene, dette for at publikum skulle slippe å bruke tid på å bevege seg rundt dersom de ønsket å få med seg flere poster.

Programmet ble lagt til onsdag og torsdag i festivaluken, og besto i år av 17 arrangementer. Blant forfatterne som deltok i denne delen av programmet var blant andre Anna Höglund, Gro Dahle, Jakob Wegelius og Jessica Schiefauer. Arrangementene var svært godt besøkt, både av bransjen og av et lokalt publikum.

2.4 BOKLEK

I samarbeid med Oppland fylkesbibliotek og alle de 26 folkebibliotekene i Oppland har vi et mål om å skape positive litteraturopplevelser for alle skolestarterne i fylket. Prosjektet Boklek engasjerer hvert år en barnebokforfatter eller illustratør som reiser på turné til alle folkebibliotekene i Oppland for å møte opp mot 2000 skolestartere. I etterkant av bibliotekbesøkene blir barna invitert til å være med på litteraturaktiviteter i egen barnehage. I 2016 var Lisa Aisato Boklek-forfatter, og sammen med formidler Lise Grimnes møtte hun de 1398 skolestartere som deltok på Boklek i år. Oppslutningen om prosjektet er stor, 78 % av de inviterte barna deltok, og tilbakemeldingene er utelukkende positive. Eidsiva er hovedsponsor for Boklek.

2.5 HELÅRSDRIFT PÅ LITTERATURHUS LILLEHAMMER

Med Litteraturhus Lillehammer, som er et samarbeid mellom Norsk Litteraturfestival, Lillehammer bibliotek, Nansenskolen og Høgskolen i Lillehammer, har Lillehammer utviklet en ny, viktig arena for litteratur- og samfunnstemaer året igjennom. Etter snart fire års drift er litteraturhuset nå godt etablert i lokalsamfunnet. Programmet blir finansiert gjennom prosjektstøtte fra ulikt hold, mens det administrative arbeidet dekkes gjennom øremerkede midler i Lillehammer bibliotek. Litteraturhuset er fortsatt et samarbeidsprosjekt hvor festivalen og de andre partene sitter i programrådet, bidrar økonomisk og bidrar til en best mulig markedsføring og gjennomføring av tilbudet.

Arrangementene foregår i Lillehammer bibliotek. Besøkstillene er jevnt høye, medieeksponeringen god, og det råder en positiv holdning i allmennheten. Programmet som er gjennomført mellom forrige festival og denne har vært variert og tett pakket, med forfattermøter, foredrag, panelsamtaler, barneforestillinger m.m. Høsten 2015 arrangerte vi en sakprosa-festival, som ble støttet av NFF og som foregikk dagen før Sakprosa-festivalen i Oslo. Temaet for sakprosa-festivalen på Lillehammer var Midtøsten og vi inviterte Odd Karsten Tveit, Hanne Eggen Røislien, Fredrik Græsvik og Åshild Eidem til å holde hvert sitt foredrag før kvelden ble avrundet av en panelsamtale, med dem i panelet. Erfaringene med sakprosa-festivalen var positive og vi planlegger en ny til høsten.

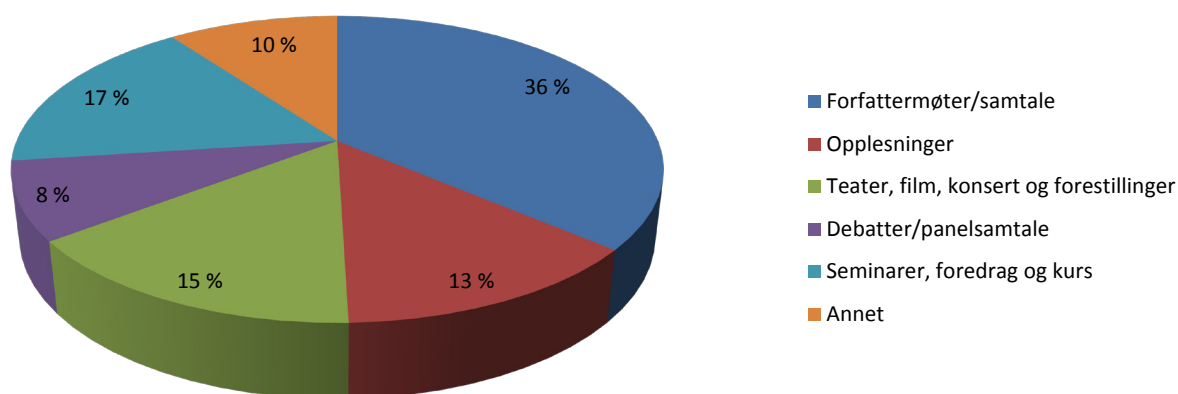
3 FESTIVALEN I TALL

Festivalen hadde til sammen 213 arrangementer. I disse deltok omkring ca 350 artister. Av disse var 170 engasjert som forfattere og representerte til sammen 21 nasjoner.

For å realisere en festival av dette formatet er det behov for mange gode medhjelpere. I tillegg til et styre og råd, hvor mange er aktive under festivalen, hadde vi i år om lag 225 frivillige som var i sving sent og tidlig. Årets festival hadde i tillegg over 100 samarbeidspartnere som bidro på ulikt vis.

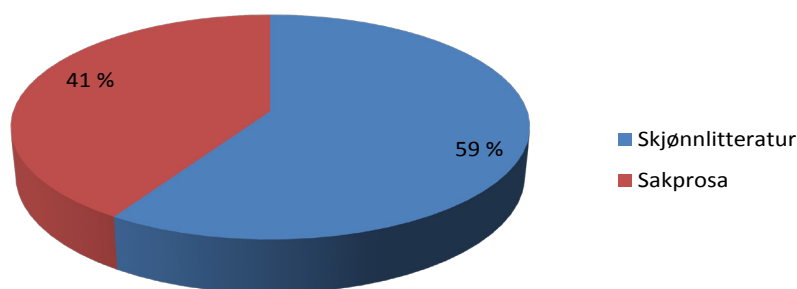
Bredde i programmet

Programmet omfatter ulike typer arrangementer som fordelte seg slik:

*Kategorien annet består av kunstutstillinger, quiz, vandringer, hagefest med mere.

41 % av festivalens litterære program var faglitterært. 59 % var skjønnlitterært.

Billettsalg vs. gratisarrangementer

Alle programposter for barn og unge er gratis. Det er også alle programposter i Søndre Park og en del enkeltarrangementer på andre arenaer. I løpet av festivalen fikk publikum tilbud om 110 programposter som krever billett og 103 åpne, gratis programposter. I tillegg kommer tilbudene om gratis verksteder, skolebesøk og barnehagebesøk.

Publikumsoppslutning

Festivalen teller alle besøkende på alle arrangementer, også på de som er gratis. Publikum på aktiviteter på åpen gate og på utstillinger er ikke telt med. Besøkende blir telt på alle arrangementene de deltar på.

Totalt var det 25 606 besøkende på arrangementene som inngikk i festivalen. 8323 av disse deltok på arrangementer for barn og ungdom. I tillegg kommer de 1398 skolestarterne som deltok på Boklek. De er ikke regnet inn i besøkstallet for festivalen.

Av et besøkstall på 25 606 var det 11 460 som deltok på arrangementer som krever billett, i form av enkeltbillett, festivalpass, artistpass el. Billettinntekter utgjør ca 10 % av festivalens inntekter.

Her er en oversikt over hvor mange publikummere som deltok på ulike typer arrangementer:

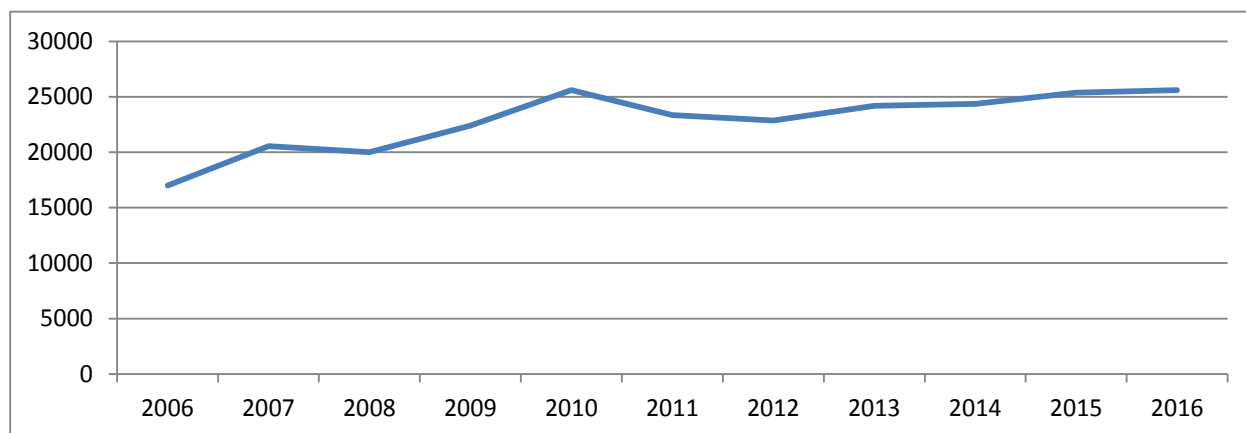
Pegasus – kurs/verksteder + konkurranser	181
Pegasus – festivalprogram	8142
Ekstern arrangør, gratisarrangement	2792
Ekstern arrangør, arr med billettsalg	2789
Øvrige gratisarrangement	3031
Øvrige arrangement med billettsalg	8671
Til sammen	25606

Totalt var det 25 barnehager og 24 skoler representert ved i overkant av 100 skoleklasser som deltok på Pegasus-programmet i 2016.

Norsk Litteraturfestival har tradisjonelt hatt lavt forhåndssalg av billetter. Publikum er dermed vant til at de kan skaffe seg billett i døra. I takt med at publikumstilstrømningen til festivalen har økt de siste årene og at noen flere nå sørger for å skaffe billett i forkant har det blitt mer rift om plassene. Flere arrangementer ble fulltegnet under årets festival og fram mot neste år må vi jobbe med å informere publikum om at det er en fordel å skaffe billett i forkant for å være sikker på å komme inn.

En del publikum, samt artister, sponsorer og samarbeidspartnere har festivalpass, men de fleste har løst billett i døra. Tall fra publikumsundersøkelsen viser at 69 % av de som har svart på undersøkelsen benyttet seg av enkeltbilletter, 24 % hadde festivalpass og 11 % hadde dagspass. 6 % av de som svarte på undersøkelsen deltok kun på gratisarrangementer.

Slik har utviklingen mht besøkstall vært de siste 10 årene:

Publikumsundersøkelse

For tredje år på rad gjennomførte Norsk Litteraturfestival en publikumsundersøkelse i etterkant av festivalen.

Undersøkelsen tar sikte på å finne ut mer om hvem publikummet vårt er, hvor fornøyde de er og hvordan de har fått kjennskap til festivalen. En uke etter festivalen ble undersøkelsen sendt ut til 809 personer, 332 svarte.

Hvem er festivalens publikum?

Det er 82 % damer og 17 % menn som har svart på undersøkelsen. 10 % er under 30 år, 33 % mellom 30 og 50 år, 47 % mellom 50 og 70 år og 10 % over 70 år i tillegg til 8142 barn og ungdom som deltar på Pegasus og som ikke får anledning til å svare på spørreundersøkelsen. 73 % av de som har svart er tilreisende, mens 27 % er bosatt på Lillehammer. 78 % av festivalens publikum deltok på festivalen over flere dager og 42 % av disse bodde på hotell/vandrerhjem/leid hytte og 20 % av disse som overnattet hos venner/familie eller egen/lånt hytte.

Et aktivt publikum som er interessert i festivalen som helhet

Det var programmet som helhet som trakk 49 % til festivalen, mens 32 % kom for enkeltforfattere og 23 % kom fordi venner og familie skulle hit. 69 % fant informasjon om festivalen på nettsiden vår og 41 % brukte papirprogrammet mens sosiale medier, slekt og venner, annonser og redaksjonell omtale scorer henholdsvis 31 %, 27 %, 14 % og 11 %. Vi ser også at publikum deltar på nokså mange arrangementer: 20 % deltok på 1-2 arrangement, 36 % deltok på 3-5 arrangementer, mens hele 18 % av de som svarte deltok på mer enn 10 arrangementer. 1/3 deltok på festivalen for første gang i år.

Hvor fornøyde er de som deltar på festivalen?

Når 94 % av de respondentene svarer at de ønsker å komme tilbake på festivalen tyder det på høy tilfredshet i publikum. Folk er generelt positive til helhetsinntrykket festivalen gir; tilgjengelighet og synlighet i bybildet scorer høyt. Vi opplevde i år at en rekke arrangementer ble utsolgt, og det var flere publikummere som var misfornøyd med at de ikke fikk plass på arrangement de ønsket seg. Ellers ser vi av undersøkelsen at vi kan jobbe med markedsføringen i forkant, billettbehandling ved innslipp og organisering av festivalkontoret. Muligheten for å kjøpe mat og drikke mellom arrangementene ble også kommentert, både pga liten tid og pga fasilitetene. Det kom noe kritikk på enkelte programledere og det er ønske om et sterkere helgeprogram.

Stemningen var topp under Showcase med slammere i Holbøsalen. Foto: Egil Sorgendal

4 MARKEDSFØRING OG INFORMASJON

Programslipp

I slutten av november 2015 hadde vi første programslipp, med ti festivalaktuelle navn. Vi startet samtidig salget av festivalpass og dagspass. Blant forfatterne som ble sluppet i denne første puljen var Rebecca Dinerstein, Lisa Aisato, David Mitchell og Sofi Oksanen. I forbindelse med utdelingen av Brage-prisen to uker senere fulgte vi opp slippet med tre sterke, norske navn: Linn Ullmann, Morten Strøksnes og Lars Saabye Christensen. Disse to første slipprundene genererte ikke like mye oppmerksomhet som vi hadde håpet, men et begynnende billettsalg viste at publikum likevel markerte festivaldatoene i kalenderen.

Lanseringen av Pegasus-programmet foregikk på et frokostmøte for lærere, presse, samarbeidspartnere og andre interesserte på Lillehammer bibliotek 22. februar 2016. Responsen på slippet var god, og programmet ble fulltegnet i løpet av kort tid.

Fra februar og utover våren hadde vi kontinuerlige programdrypp. Vi samarbeidet med ulike medier om de ulike slippene, og hvert nye drypp genererte oppmerksomhet: Før påske dekket Aftenposten festivalens fokus på flyktningkrisen, Dagbladet skrev om de amerikanske poetene, NTB distribuerte sak om Anwar Shaikh etc. Hele programmet ble offentliggjort på et frokostmøte på Lillehammer bibliotek 5. april. Samtidig ble billettsalget til alle resterende arrangementer satt i gang. Festivalens satsing på amerikansk litteratur og film samt helgeprogrammet for barnefamilier var blant nyhetene som ble lagt frem denne dagen. GD og Lillehammer Byavis var til stede med journalister og fotograf. NTB laget en sak om slippet, og andre medier dekket programslippet på bakgrunn av NTB samt pressemelding. Alt i alt medførte programlanseringen mye og positiv oppmerksomhet.

Underveis i festivalen fungerte kommunikasjonen via festivalens kanaler (nettsider, sosiale medier, pressemeldinger) bedre enn tidligere, noe som skyldes flinke frivillige og at arbeidet var bedre organisert og planlagt. Festivalfoto og småsaker ble publisert og distribuert i et tempo og takt vi opplevde som tilfredsstillende.

Sosiale medier

Norsk Litteraturfestival er aktiv i sosiale medier. Vi har i år hatt en ekstra satsning på Twitter, Instagram og facebook, og utviklet i løpet av høsten 2015 en plan for hvordan vi skal arbeide med disse kanalene. Satsingen har gitt positive resultater, med et involvert publikum og vekst i følgertall.

Antall følgere i sosiale medier	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Facebook	1707	2052	2640	3301	4437	6223
Twitter	553	1062	1683	2235	2650	2833
Instagram	-	-	-	-	900	1517

Festivalen benytter sosiale medier til å dryppe nyheter om egen festival, informere om andre litteraturfestivaler eller litteraturrelaterte nyheter, involvere publikum gjennom konkurranser og oppfordring til deltakelse, samt markedsføring og annonsering.

Nettsider

Festivalens nettsider har hovedfokus på kommende festival og nyheter knyttet til denne, men det er også her en finner informasjon om programmet på Litteraturhus Lillehammer, festivalens historie og andre litteraturnyheter. På nettsiden finnes også en oversikt over alle litteraturfestivalene i Norge, med lenker til deres hjemmesider.

I løpet av høsten 2015 utviklet vi en ressurside for skoler og barnehager, bestående av et utvalg praktiske litteraturaktiviteter. Ressurssiden er underlagt festivalens nettsider. Statistikk fra de siste årene bekrefter inntrykket fra publikumsundersøkelsen om at nettsiden er blant festivalens viktigste kanaler:

	2013/2014	2014/2015	2015/2016
Brukere	24 322	37 217	40775
Økter	40 961	59 225	60923
Sidevisninger	168 747	200 890	171479
Unike brukere, i selve festivaluken	7 867	9 342	8132

Trykksaker

Hovedprogrammet var klart til programlansering 5. april. Rett i forkant av festivalen ble oppdatert miniprogram trykket. I tillegg ble det laget et program på engelsk for våre internasjonale gjester. Vi hadde i år tre ulike plakater, med forfatternavn rettet mot tre ulike målgrupper: En for Pegasus, en for et ungt publikum (studenter etc.), og en hovedplakat. I tillegg trykker flere av våre samarbeidspartnere opp egne plakater for sine seminar/arrangement. Vi gikk tom for festivalprogram under festivalen, så onsdag, torsdag og fredag i festivaluken ble det trykket opp egne dagsprogram.

Festivalen i media

Antall akkrediterte pressefolk har holdt seg stabilt de siste årene. Både små og store aviser var til stede, samt radio og TV. Under festivalen var det asylmarsjen, deltakelsen til Rebecca Dinerstein, Sania Bibi og David Mitchell, de amerikanske poetene samt utdelingen av Uprisen som fikk mest oppmerksomhet i pressen. Omtalen av årets festival har vært overveiende positiv.

Radiosendinger og strømming av arrangementer

Festivalen samarbeidet i 2016 med flere medier. NRK P2 stod for «Kulturhuset live» i teltet torsdag og fredag og «Dikt og forbannet løgn» lørdag, som ble sendt direkte på radio.

NRK streamet hele Åpningsforestillingen og hadde innslag i Østnytt fra minuttene før åpningen og Dagsrevyen hadde reportasje om Sania Bibi og de andre gjestene våre fra LAMS-skolen i Pakistan.

Vi hadde et samarbeid med avdeling for TV-fag på HiL som produserte filmopptak fra alle arrangementer i Lillehammer bibliotek torsdag og fredag. Produksjonene ble strømmet direkte på gd.no og nrk.no, og er i etterkant av festivalen publisert på våre nettsider.

Flere samarbeidspartnere strømmet og/eller filmet egne arrangementer under festivalen, som for eksempel NFF, Hil og Oppland fylkesbibliotek. Norsk Bibliotekforening live-blogget, og Aschehoug forlag lagde flere podcast-sendinger fra Norsk Litteraturfestival.

Andre markedsføringstiltak

I etterkant av festivalen i 2015 ble det produsert to korte festivalfilmer. Filmene hadde til hensikt å promotere festivalen, og er publisert i sosiale medier, i direkte kommunikasjon med forfattere og på våre nettsider.

En gruppe studenter ved reiselivslinjen på Høyskolen i Lillehammer arbeidet i forkant av festival med et prosjekt knyttet opp mot festivalens synlighet i bybildet. På grunnlag av studentenes rapport besluttet vi å trykke opp en stor bok som ble plassert som en installasjon på Lillehammer Skysstasjon. Boken viste et fullstendig oppslag av festivalprogrammet vårt, samt noe praktisk informasjon.

Markedsgruppa stod som vanlig på stand i gågata på Lillehammer alle lørdager fra programslipp til festival.

Vi har annonsert i aviser lokalt og nasjonalt, fått redaksjonell omtale og hatt samarbeid om konkurranser med tidsskrift, aviser og forlag. Vi har holdt foredrag og presentasjoner i ulike sammenhenger, hatt arrangement på Litteraturhus Lillehammer og distribuert programmer både lokalt, i Oslo og flere andre steder i landet. Vi får benytte bibliotektransporten til distribuering av program til alle bibliotek i fylket og til større bibliotek på landsbasis.

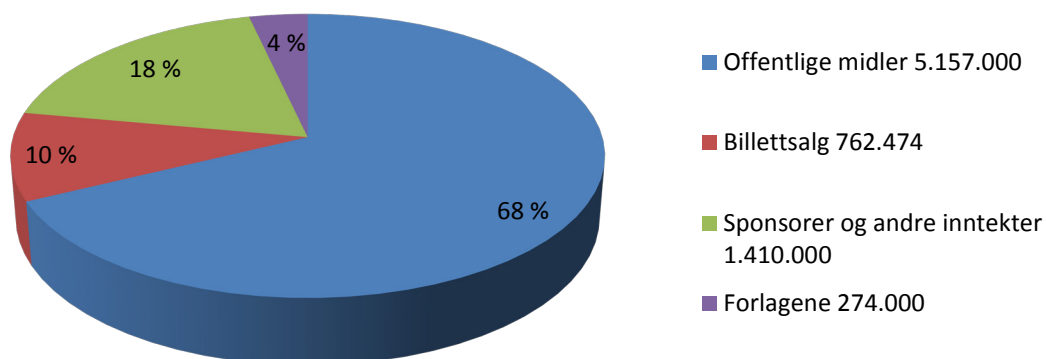
Festivalens miljøgruppe satte med sine kreative bokinstallasjoner preg på byen under festivalen for tredje år på rad, og både foodtruckene og teltet på Stortorget skapte god stemning i byen.

5 ØKONOMI

Det faglige, praktiske og økonomiske samarbeidet med kulturinstitusjoner og organisasjoner er en forutsetning for en så omfattende festival av så høy kvalitet til et så moderat budsjett.

Festivalen mottar betydelig offentlig støtte. Norsk Litteraturfestival var knutepunktfestival fra 2006 til ordningen ble avviklet 1. januar 2016. Etter å ha blitt tildelt midler over statsbudsjettet siden 1999 (de første årene som øremerket del av Maihaugens budsjett) vil festivalen framover søke statlige midler via Kulturrådet og vi håper at det i løpet av inneværende år kommer på plass en ny støtteordning som ivaretar behovet for forutsigbarhet og en forpliktelse av regionale og lokale myndigheter til å bidra med støtte relatert til det statlige bidraget. Vi vet at den offentlige finansieringen for 2017 blir på samme nivå som i år og håper at den nye ordningen gjør at festivalen kan beholde ambisjonen om å være Nordens største og en av de viktigste litteraturfestivalene i Norden også framover. Totale inntekter for 2016 ser ut til å bli ca 7 500 000,-.

Norsk Litteraturfestival har en ikke-kommersiell målsetting. Festivalen byr på en rekke gratisarrangementer og program i små, intime lokaler der publikum kommer tett på forfatterne. Billettinntektene utgjør ca 10 % av inntektene, og festivalen er derfor helt avhengig av betydelig offentlig støtte og langsiktige sponsoravtaler. Festivalen har en sunn økonomi, med en solid egenkapital som bidrar til å gi festivalen økt økonomisk trygghet. Festivalen betyr mye for byen Lillehammer og næringslivet her. En stor publikumstilstrømning gir betydelige tilskudd til byens handelsstand og overnattings- og serveringssteder.

I hele tusen	2012	2013	2014	2015	2016
Offentlige tilskudd	4 520	4 689	4 684	5 067	5 060
Andre tilskudd//inntekter	1 733	1 532	1 991	2 220	1 610*
Billettsalg	609	704	713	792	788
Totalt	6 862	6 925	7 388	8 079	7 462

*Fakturerte beløp fra samarbeidspartnere føres fra 2016 direkte mot motkonto og vises kun som reduserte utgifter og ikke på inntektssiden.

De 225 frivillige som jobbet gratis under festivalen nedla om lag 3150 arbeidstimer som forsiktig anslått utgjør en verdi på mellom 800 000,- og 1 million. En del av festivalens samarbeidspartnere er ansvarlige for arrangementer som inngår i festivalprogrammet. Verdien til samarbeidspartnerne programposter er anslått til ca. 1,5 millioner kroner.»

6 SAMARBEIDSPARTNERE

6.1 NETTVERKSSAMARBEID

NLF – Nettverk for norske litteraturfestivaler

Norsk Litteraturfestival har det administrative ansvaret for nettverket NLF og inviterer alle de norske litteraturfestivalene til et årlig møte på Lillehammer under festivalen og et møte i Oslo i løpet av høsten. Forumet har koordinering, kompetanseutveksling og profesjonalisering av litteraturfestivalfeltet som mål. Tema for vårens nettverksmøte var barneprogram, hvordan nettverket kan videreutvikles med tanke på å fremstå med felles røst og større tyngde utad, «hva gjør en festival viktig og for hvem?»

NF – Norske festivaler

Festivalen er medlem i interesseforeningen Norske festivaler og har i løpet av året deltatt på fagdag om mva, samt på årskonferansen i Bergen hvor utviklingen av programprofil stod på agendaen. Marit Borkenhagen er fra juni valgt inn i styret for Norske festivaler.

Nordisk festivalnettverk

Vi deltar også i et uformelt nordisk litteraturfestivalnettverk sammen med Helsinki Lit og Stockholm Literature hvor hensikten er å utveksle erfaringer og bidra med forslag og anbefalinger.

Litteraturbyen Lillehammer

I samarbeid med Lillehammer kommune, Oppland fylkeskommune, HiL, Nansenskolen m.fl. jobber Norsk Litteraturfestival for at Lillehammer skal bli en litteraturby innenfor UNESCOs Creative Cities. Vi forbereder oss på å søke medlemskap i forbindelse med forventet utlysning i 2017.

6.2 SAMARBEIDSPARTNERE OG STØTTESPILLERE

Hovedsamarbeidspartnere

Kavlifondet, Fritt Ord, Eckbos Legater, Eidsiva Energi, Dagbladet, GD, Høgskolen i Lillehammer, Nansenskolen, Lillehammer museum, Aschehoug forlag.

Offentlige bidragsytere

Kulturrådet, Oppland fylkeskommune, Lillehammer kommune, Regionrådet og det norske konsulatet i New York.

Øvrige samarbeidspartnere og støttespillere

Amnesty Norge, Aulestad, Barnetreffet, Birkebeineren Hotel & Apartments, Bjerkebæk, Bokhandlerforeningen, Bokklubben, Bokvennen forlag, Café Stift, Cappelen Damm, Clarion Collection Hammer Hotel, Den kulturelle spaserstokken, Den Norske Forfatterforening, Den Norske Forleggerforening, Det norske konsulatet i New York, Det Norske Samlaget, Ferdigsnakka, Finsk-norsk kulturinstitutt, First Hotel Breiseth, Flamme forlag, Font, Foreningen !Les, Forlaget Oktober, Framtidbiblioteket, Fritt Ord, Hvelvet, G kultur, Galleri Zink, Gausdal Folkebibliotek, Gjøvik bibliotek, Gravdahl Bokhandel, Gyldendal Norsk Forlag, Haakons Pub, Jobben Lillehammer, Kagge forlag, Klassekampen, Kolon forlag, KulSam, Kulturhuset Banken, Kulturministeriet Slots- og kulturstyrelsen, Leser søker bok, Lillehammer amatørteater, Lillehammer Foundation for the Arts, Lillehammer bibliotek, Lillehammer ByAvis, Lillehammer Filmklubb, Lillehammer kino, Lillehammer kulturskole, Lillehammer Kunstmuseum, Lillehammer Læringscenter, Lillehammer Rotary, Lillehammer Sentrum Drift, Lillehammer Skysstasjon, Lykkelige dager, Manifest forlag, Mølla Hotell, Nansen Fredssenter, Nasjonalbiblioteket, Nettverk for norske litteraturfestivaler, Nikkers, Norsk barnebokinstitutt, Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere, NORLA, Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening, Norsk Filmskole, Norsk Forfattersentrum, Norsk Kritikerlag,

Norsk Oversetterforening, Norsk PEN, NSB, NRK bok, Oppland fylkesbibliotek, Paddy's, Parkkaféen, Pax forlag, Pelikanen, Plan B, Lillehammer Hotel, Regionrådet, Sigrid Undset-selskapet, Spartacus, Tema Teater, Sparebankstiftelsen DNB, Tiden Norsk Forlag, Tyrilisenteret, Vigmostad & Bjørke, Østnorsk filmsenter

6.3 KJØPTE TJENESTER

Festivalens visuelle profil og trykte materiale ble levert av Børge B. Bredenbeek og nettsidene leveres av Mirconsult. Bright Norway og Lillehammer Lyd og Lys er blant dem som sørget for lyd og lys under festivalen. Billetter selges gjennom eBillett.

7 ORGANISASJONEN

Administrasjonen

Marit Borkenhagen	100 % åremål	festivalsjef
Mathias R. Samuelsen	60 % åremål	kunstnerisk rådgiver
Anne Thea Haavind	80 % åremål	programansvarlig Pegasus/ prosjektkoordinator
Annette Seglem	100 % fast	produksjonskoordinator

Styret

Harald Thoresen, styreleder
Anne Gaathaug, nestleder
Ivo de Figueiredo
Gudmund Moren
Elisabeth Steen
Janneken Øverland
Christian Kjelstrup
Jørgen Damskau, vara
Inger Greaker Myhren, vara

Rådet

Margit Walsø, NORLA leder
Hans Tarjei Skaare, Nansenskolen, nestleder
Mari Nørstegård Tomren, fritt grunnlag
Jostein Skurdal, Lillehammer museum
Bente Ohnstad, fritt grunnlag
Arne Hugo Stølan, fritt grunnlag
Mads Nygaard, Aschehoug, stifters plass
Vilde Kamfjord, Oppland Fylkeskommune
Tore Slaatta, fritt grunnlag
Kristenn Einarsson, Den norske Forleggerforening
Gro Vassbotn, Lillehammer Kommune
Birgitte Eek, fritt grunnlag
Svein Olav Hoff, Lillehammer Kunstmuseum
Anitra Guddal Figenschou, fritt grunnlag
Hilde Hagerup, fritt grunnlag

7.1 FRIVILLIGE

Bekymringen for at det kunne bli tyngre å rekruttere frivillige i etterkant av Ungdoms-OL, hvor svært mange av de som vanligvis har stilt opp som frivillige for festivalen var engasjert, slo ikke til. Vi hadde i år et rekordstort frivilligkorps med 225 personer i arbeid og måtte dessverre også avvise noen få villige hender i dagene før festivalen. En samarbeidsavtale med Lillehammer Rotary, som garanterer festivalen 15 frivillige, er ny av året og skal gjelde de neste årene.

Det ble for første gang sendt ut en spørreundersøkelse til alle frivillige i etterkant av festivalen, i stedet for tidligere praksis der hver gruppeleder hatt evaluering med sin gruppe. Det kommer her frem en rekke konstruktive tilbakemeldinger vi skal ta tak i videre. I året som kommer vil vi fokusere enda mer på opplæring og innslippssrutiner, bedre flyt på festivalkontoret og en høyere servicegrad rundt på de ulike arenaene.

Undersøkelsen:

12 % av de spurte har vært frivillige i 11-21 år, men tross mange stabile frivillige hadde vi 35% nye frivillige i år. Frivilligvervet beskrives som sosialt og givende og i hvertfall ikke kjedelig. Vi ser at en større andel utsolgte arrangementer gir økt press på de frivillige, noe som gjør utslag i et ønske om enda mer opplæring og enda bedre rutiner ved innslipp. Noen tekniske startproblemer på festivalkontoret gav også utslag i undersøkelsen, samt at alle lister på festivalkontoret må være godt implementert ved festivalstart.

Frivilligkoordinator: Anne Mari Løken Runde

Gruppeledere:

Sissel Fjeldet	Lillehammer bibliotek
Helen Normann	Lillehammer Kunstmuseum, Plan B
Berit Melkild	Søndre park, Café Stasjonen
Marthe Kråbøl	Kulturhuset Banken, Café Stift
Kirsti Haavind	Kulturhuset banken 2. etasje
Astrid Halså	Banknatta, Galleri Zink
Bente Bogren	Maihaugen, Bjerkebæk, Aulestad
Belen Sophie Urbye	Hvelvet, Litteraturtorget og litteraturtelet
Turid Thomassen	Festivalkontoret
Sindre Wigre	Pressekontoret
Caroline Strømhylden	Foto
Møyfrid Tagestad	Økonomi
Dag Feldborg	Vertskap
Kari Kvisslien	Marked lokalt
Kjell Hole	Marked Oslo
Caroline Allum	Band/backstage
Inger Nordby	Transport
Lillian Rokseth	Miljø

I tillegg til gruppene over hadde elever fra tre av de videregående skolene på Lillehammer det hele og fulle ansvaret for 4 forfattere og 1 band, og NAV stilte med sin Frisk-avdeling, som fungerte som en solskinnspatrolje, de laget suppe til alle de frivillige i frivilligloungen og de hjalp til med bæring av utemøbler.

Involvering av de frivillige

14. oktober inviterte vi alle frivillige til høstfest med Stian Carstensen-konsert, quiz, mat, vin og hyggelig samvær på Bjerkebak. Kvelden var først og fremst en takk for innsatsen for forrige festival, i tillegg til at de frivillige fikk et innblikk i arbeidet med årets. Fra januar 2016 ble det avholdt månedlige møter for gruppelederne med informasjon om programmet og planlegging av gjennomføringen av kommende festival. 9. mai inviterte vi de frivillige med på sitatsteinvandring med Morten Jostad i Lillehammers gater, som en inspirasjon og opptakt til den nært forestående festivalen. Alle gruppene hadde et eller flere møter med gjennomgang av sine oppgaver. Det ble holdt en felles gjennomgang for alle som skulle håndtere billettsalg den 19. mai. Dette var nytt av året, og det ble veldig godt mottatt. 23. mai var det kickoff på Lillehammer bibliotek med siste gjennomgang av oppgaver, utdeling av t-skjorter og frivilligpass. På festivalens siste dag ble det arrangert en mottakelse på Kulturhuset Banken med påfølgende avslutningskonsert med Lars Saabye Christensen, Eyolf Dale og Mathias Eick. I etterkant av festivalen ble det gjennomført en undersøkelse blant festivalens frivillige og vi har hatt evalueringsmøter med en del av gruppelederne.

8 - OPPSUMMERING OG UTFORDRINGER

Vårens festival ble en variert festival med høy kvalitet. Tilbakemeldingene fra både forfattere og publikum er gode og vi ser at avtrykket i mediene er overveiende positivt.

Spiegelteftet var også i år en vellykket arena på Stortorget. Her var det fullt hus på stort sett alle arrangementer, det fungerte som et avslappet og hyggelig møtested på kveldene og tilbakemeldingene fra så vel lokalt som tilreisende publikum har vært at teftet må bli et fast innslag under festivalen. Vi håper festivalens økonomiske situasjon blir slik at vi kan videreføre denne arenaen.

Pegasusprogrammet holder kvalitetsmessig høyt nivå og publikumsoppslutningen er økende. Tilbudet er attraktivt for skoler og barnehager og vi ser at de som også investerer tid i forberedelser og etterarbeid er de som får mest ut av festivalbesøket. Arbeidet med ressurside på nettet for skoler som ønsker å forberede festivaldeltakelsen er et positivt tilskudd i året som var og det er viktig å bruke tid på løpende kontakt med skolene. Skolene oppgir ofte transportkostnader som grunn til ikke å delta. I 2017 har vi avtale med Sparebankstiftelsen om å benytte deres KulTur-buss og kan dermed tilby gratis skyss til mange skoler og barnehager.

Med bakgrunn i erfaringen de siste årene at stadig flere programposter blir utsolgt og at dette skaper frustrasjoner hos publikum må vi i enda større grad påvirke publikum i retning av å forhåndskjøpe billett. Vi sliter også med å nå ut med aktuell informasjon tett opp til og under festival og vurderer å investere i en festivalapp som kan bidra til at kontakten med festivalpublikummet blir tettere og bedre. Lydforholdene på enkelte scener var for dårlig. Dette skal ikke forekomme og skal gjennomgås med tanke på neste år.

Interessante forfattere og gjennomarbeidede programposter er avgjørende for at Norsk Litteraturfestival skal oppleves viktig framover. Vi vil jobbe langsiktig for å trekke til oss attraktive internasjonale forfattere og vil fortsette satsningen på et sterkt nordisk program. Målet er å være en av de viktigste litteraturfestivalene i Norden, å være en kulturbegivenhet som bidrar til å sette saker på dagsordenen og å oppleves relevant for et stort publikum. Etter at knutepunktfestivalene er strøket fra statsbudsjettet fom 2016 går festivalen er usikker framtid i møte. Kan vi regne med offentlige midler på samme nivå og vil vi få den samme forutsigbarheten slik at vi kan fortsette å utvikle Norsk Litteraturfestival som Norges største og en av Nordens viktigste litteraturfestivaler? Vi håper det.

9 - FORFATTERE

Abuhashis, Abdihalim	Calmeyer, Erika	Gustavsson, Per	Koritzinsky, Roskva
Aden, Amal	Carstensen, Stian	Guttormsen, Finn	Korneliussen, Niviaq
Aisato, Lisa	Christensens, Lars Saabye	Haga, Sverre Gunnar	Kramprud, Christin
Al-Jabri, Ali	Christiansen, Rune	Hagen, Alf van der	Kvalshaug, Vidar
Andersen, Dan	Compagnon, Antonie	Hagen, Even Aleksander	Kvam, Christl
Andersen, Torstein	Conrad, CA	Hagerup, Hilde	Køltzow, Liv
Akerhaug, Lars	Dahl, Hanna	Halvorsen, Arild	Lahlum, Hans Olav
Akselsen, Elias	Dahle, Gro	Hammerlin, Joakim	Landström, Rasmus
Arvola, Ingeborg	Dahlstedt, Anja	Hammerich, Rumle	Larsen, Helland Elisabeth
Askildsen, Kjell	Dale, Eyolf	Hansen, Inger Elisabeth	Larsen, Nils Martin
Aspeli, Widar	Dance Project	Hanssen, Henning B.	Larsen, Terje Holtet
Assidiq, Yousef	Dinerstein, Rebecca	Hareide, Dag	Lauritzen, Ellen Sofie
Atari, Zahir	Duzakin, Akin	Harstad, Johan	Lerum, May Grethe
Aurdal, Martine	Eeg, Harald Rosenløw	Haug, Ingrid	Lian, Torun
Babylon Badlands	Egeland, Tom	Haugen, Karin	Lillegraven, Ruth
Bakke, Paal Viken	Eick, Mathias	Hellestveit, Cecilie	Lindstrøm, Merethe
Basso, Aina	Eide, Elisabeth	Henriksen, Levi	Linnestå, Aasne
Bayati, Sahar	Eikemo, Marit	Hjorth, Vigdis	Lotherington, Tom
Bengtsson, Cecilia	Ekeløv-Slydal, Beate	Hobbelstad, Inger Marie	Lunde, Maja
Berntsen, Ida	Ellefsen, Bernhard	Hoel, Nora Nordskar	Männikö, Lisa
Bibi, Sania	Emanuelsen, Birger	Holmberg, Niillas	Merok, Eivind
Bill, Frank	Emberland, Terje	Hua, Yu	Micaelsen, Vera
Birkvad, Søren	Erik, Caspar	Høghaug, Leif	Mitchell, David
Bjerck, Birgit	Erstad, Emil A.	Höglund, Anna	Mjåset, Christer
Bjørneboe, Esther Maria	Erstad, Veronica	Høverstad, Torstein Bugge	Moe, Kenneth
Bjørnstad, Taran L.	Esaiassen, Brita	Ingebrigtsen, Eirik	Moe, Stig Werner
Blad, Hans Petter	Espedal, Tomas	Ingul, Siri	Moseng, Jo Sondre
Blasim, Hassan	Faria, Alice Lima de	Ingvaldsen, Bjørn	Moslet, Håkon
Bokhari, Laila	Fiske, Anna	Jafari, Nama	Mostue, Sigbjørn
Borchgrevink, Aage	Flatland, Helga	Jensen, Carsten	Moursund, Gry
Borge, Arne	Ford, Richard	Jobben Lillehammer	Moursund, Jill
Bragi, Steinar	Fredriksen, Bård Folke	Johansen, Eldrid	Mugaas, Hilde
Brandvold, Åse	Freeman, John	Johansen, Martine	Müller, Olav Brostrup
Brandt, Tatjana	Fridtun, Kristin	Johansson, Linnéa	Myhren, Ingrid Greaker
Breen, Marta	Furset, Stig Elvis	Johnsen, Janne Aasebø	Myklebust, Eivind
Brendemoen, Bernt	Furusest, Sissel	Johnsen, Åshild Kanstad	Naveen, Neha
Brenner, Hans Olav	Fyksen, Bjørn Ivar	Jordahl, Jenny	Nawab, Sajida
Brekke, Jørgen	Førland, Roy Ole	Jostad, Morten	Nesser, Petter
Broen	Gjerde, Christian Wiik	Kaldestad, Roald	N'jie, Haddy
Brolaski, Julian T.	Gjestad, Guro Hoftun	Kamfjord, Vilde	Noreng, Jan Tore
Brother Savanna	Grande, Ragne	Karlsvik, Mette	Norheim, Marta
Bruheim, Magnhild	Granlund, Merete Røsvik	Khemiri, Jonas Hassan	Nydal, Ane
Brygger, Jesper	Grimsrud, Beate	Kjeldsberg, Bendik Hovik	Nærum, Knut
Bræin, Ingvald	Grytdal, Per Kristian	Kjærstad, Jan	Ofstad, Knut
Brødet & Eselet	Grøntvedt, Nina E.	Klarén, Helena	Oksanen, Sofi
Bråtveit, Inger	Guddal, Anne Helene	Kleeman, Alexandra	Omland, Stian
Bull-Gundersen, Anne	Gulbrandsen, Liv	Kleiva, Anna	Oppenheimer, Joshua
Bøckman, Harald	Gulliksen, Geir	Kolloen, Ingar Sletten	Ousland, Bjørn

Pedersen, Gine Cornelia	Røssland, Tor Arve	Steen, Rune Berglund	Vik, Siss
Peers, Bobbie	Samuelsen, Mathias R.	Stensen, Trine	Vikingstad, Margunn
Pettersen, Siri	Santos, Ingrid dos	Straume, Anne Cathrine	Vogt, Stina
Ramnefjell, Trygve	Schiefauer, Jessica	Strøksnes, Morten	Wandrup, Fredrik
Ramqvist, Karolina	Schiøtz, Cato	Strømdahl, Jarl	Weberg, Liv Marit
Ratkje, Maja	Schneider, Martine	Strømdahl, Wenche	Wegelius, Jakob
Ravneberget, Christelle	Schutten, Jan Paul	Sunne, Linn T.	Weiss, Michael
Ravatn, Agnes	Selboe, Tone	Svalastog, Anna Lydia	Wendelbo, Eline Holbø
Reinertsen, Maria	Selnes, Gisle	Svanes, Tor Even	Wichne, Erlend
Reines, Ariana	Seljeseth, Siri	Svarte svingende	Wilhelmsen, Toril Bye
Rieder, Floor	Sigbjørnsen, Hanne	Svingen, Arne	William-Olsson, Magnus
Riley, John Erik	Skaare, Hans Tarjei	Syvertsen, Håvard	Wolden, Hanne Kristin
Rio Bravo	Skjelbred, Ole Johan	Sævareid, Heidi	Wærness, Gunnar
Rorgemoen, Kjersti	Skjøsberg, Harald	Sørum, Steffen	Økland, Ingunn
Rossavik, Frank	Skille, Nan Bentzen	Tabassum, Fouzia	Ørbeck-Nilssen,
Runde, Øystein	Skomsvold, Kjersti	Tenfjord, Ingvild	Constance
Ruset, Endre	Skotte, Henrik	Thorsen, Terje	Østby, Hilde
Rybak, Alexander	Skre, Arnhild	Ullmann, Linn	Aalstad, Nina
Rzadkowska, Joanna	Slettemark, Asbjørn	UPOLERT	Aamot, Ingunn
Rønning, Hallbjørn	Slåen, Henrik	Uri, Helene	Aaeskjold, Solveig
Rørvik, Bjørn	Stalsberg, Tom	Uthaug, Gro Ann	
Røsbak, Ove	Stavlund, Tore	Vassenden, Eirik	

Festivalstemning: Tre jenter i Søndre Park. Foto: Øystein Nordås.

VELKOMMEN TIL FESTIVAL

30. mai - 4. juni 2017